

کلنل علینقی وزیر ی



کلنل وزیر ی فرزند موسی ، افسر قزاق ، در نهم مهرماه ۱۲۶۵ خورشیدی در تهران چشم به جهان گشود. در پانزده سالگی نزد دایی خود حسینعلی خان به فرا گرفتن تار پرداخت و به توصیه ی او نواختن ویلون را هم آغاز کرد و مدتی هم نزد درویش خان به تعلیم گرفتن تار مشغول شد و از شاگردان ممتاز آقا حسینقلی و درویش خان گشت.

وزیری پس از چندی نزد « یاور آقا خان » یا « یاور آنا خان » که سرپرست موزیک نظام بود مقامات موسیقی و « نت » خوانی را یاد گرفت و همین آشنایی با نت بود که او را برای شناخت موسیقی اروپایی روانه دیار فرنگ کرد و مدت سه سال در پاریس و دو سال در آلمان ، « علم هماهنگی » یا « هارمونی » و اصول دیگر موسیقی غرب و خط نت را آموخت و با این نوشته ها و اندوخته های گرانها به وطنش ایران بازگشت و برای روشن کردن چراغ خاموش از کار افتاده ی موسیقی ایران ، با عزم و اراده ی راسخ و همتی مردانه قد علم کرد و نه تنها به موسیقی مرده و از میان رفته ی ایران جان داد ، بلکه تا آنجا که از قدرت یک فرد عادی خارج است آن را پرورش داد و بزرگ کرد. و به همین جهت تمام موسیقی دانان ایران متفق القولند که استاد علینقی خان وزیر ی را باید پدر موسیقی جدید ایرانی دانست که گذشته از حقوق پدری ، « حق حیات » هم به گردن فرزند خود دارد زیرا نه تنها آن را تقریباً از « عدم » به وجود آورده بلکه به روح مرده و از کار افتاده ی آن نیز نیرو و نشاط تازه ای بخشیده است.

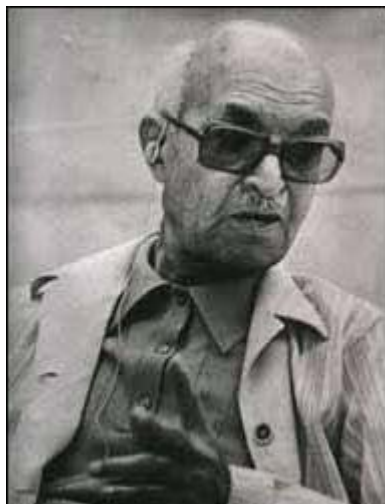
استاد وزیر ی اولین پایه گذار موسیقی جدید ایران بعد از انقلاب مشروطیت بود که ردیفهای آقا میرزا عبدالله و آقا حسینقلی را نوشت و برای اولین بار تعلیم صحیح ویلون را به عهده گرفت و به شاگردانش آموخت که نواختن ویلون از کمانچه جدا می باشد.

علینقی وزیر ی شاگردانی را تربیت کرد که هر یک از آنها در موسیقی ایران از اساتید فن گشته اند که از میان آنها می توان از : ابوالحسن صبا ، روح اله خالقی ، موسی معروفی ، حسینعلی ملاح و فروتن را نام برد.

استاد وزیر ی در ساختن و پرداختن مارش های ملی و میهنی زحمات فراوانی کشید قطعاتی مانند : « خاک ایران » ، « ای وطن » و « مارش ظفر » را ساخت و بعد از عارف نخستین کسی بود که موسیقی ایران را از انزوا بیرون آورد و در دسترس عامه به طور علمی قرار داد.

زنده یاد کلنل علینقی وزیر ی ، برای شناساندن موسیقی اصیل و سنتی ، کشور چه در داخل ایران و چه در خارج آن فعال و کوشا بود به طوری که علاوه بر کنسرتها متعددی که در سراسر کشور بر پا می کرد از هر فرصتی جهت شناساندن موسیقی ملی ایران استفاده می برد و زمانی که شادروان بدیع زاده ، جهت پر کردن صفحه و کارهای مربوط به موسیقی عازم هندوستان گردیده بود ، طی نامه ای از وی خواسته که ببیند به چه وسائلی می توان در آن کشور موسیقی اصیل ایران را شناساند و کنسرتها ی برپا کرد ؛ مقدمات آن را وی فراهم آورد.

متن نامه ی وزیر ی به شرح زیر است:



« آقای جواد بدیع زاده ، عضو موسس انجمن موسیقی ملّی

در این موقع که برای کارهای مربوط به موسیقی عازم هندوستان هستید شایسته است مطالعه نمایید در صورتیکه ارکستر انجمن موسیقی ملّی بخواهد مسافرتی به هندوستان برای دادن کنسرت و معرفی موسیقی بکند ، به چه وسائلی می توان اقدام کرد و در صورتیکه موضوع را به نفع انجمن تشخیص بدهید مقدمات این کار را فراهم آورید و در مراجعت گزارشی در این خصوص به انجمن موسیقی ملّی بدهید .

انجمن موسیقی ملّی (علینقی وزیر ی)»

این نامه به شماره ی ۲۶۲ در تاریخ ۱۳۲۴/۵/۲ و با امضای شخص علینقی وزیر ی برای جواد بدیع زاده ارسال گردید.

آثار وزیر ی :

۱. آثار بی آواز :

به سوی تخت ، مارش ظفر ، مارش ایران ، مارش اصفهان ، بند باز ، دخترک ژولیده ، حاضر باش ، ژیمناستیک موزیکال ، دزدی بوسه ، رقص دختر من ، تنها اثر سنفونیک موسوم به سنفونی شوم و آخرین اثر ایشان به نام « سنفونی نفت ».

۲. موسیقی با آواز :

این بخش شامل سرودها و ترانه ها مانند : سرودهای پاینده ایران ، سرود مهر ایران و آهنگهایی که روی شعر شاعران متقدم نهاده است ، مانند : خریدار تو ، شکایت نی ، نیمشب و ...

۳. آپرت ها :

مانند آپرت دایی کچل ، آپرت گلرخ ، آپرت شوهر بد گمان و ...

۴. نمایشنامه ها :

مانند : خانم خوابند و نمایشنامه ی تشک پر قو.

منبع : مردان موسیقی سنتی و نوین ایران (جلد اول ، صفحه ۴۲-۳۹)
تالیف : حبیب اله نصیری فر

سایت فرهنگی و هنری شهر آشوب ، پشتیبان فرهنگ و موسیقی ایرانی